

VY_32_INOVACE_025

VÝUKOVÝ MATERIÁL zpracovaný v rámci projektu EU peníze školám

Registrační číslo projektu: CZ. 1.07. /1. 5. 00 / 34. 0696

Šablona: III/2

Název: Státní symboly ČR - prezentace

Vyučovací předmět: Občanská nauka

Ročník: 2.

Autor: Ing. Jiří Franc

Ověřeno ve výuce dne: dd. mm. rrrr

Třída: 2.C

- **Anotace:** prezentace shrnuje základní informace o státních symbolech České republiky, jejich vzhledu a použití vzhledem k platné legislativě.

Prezentace obsahuje motivační otázky pro žáky, vyžaduje jejich aktivní zapojení do probíraných témat. Zjištění odpovědí vyžaduje jak práci s vlastní prezentací, tak využívání volně dostupných zdrojů informací.

Prezentace obsahuje ilustrativní obrazové materiály.

Součástí prezentace je seznam použitých informačních pramenů.

- **Autor:** Ing. Jiří Franc
- **Jazyk :** Čeština
- **Očekávaný výstup :** společenskovědní vzdělávání
- **Speciální vzdělávací potřeby :** žádné
- **Klíčová slova :** státní symboly ČR, Ústava ČR, zákon o státních symbolech ČR
- **Druh učebního materiálu:** prezentace
- **Druh interaktivity:** výklad
- **Cílová skupina:** žák
- **Stupeň a typ vzdělávání:** středoškolské odborné vzdělávání
- **Typická věková skupina:** 15 - 19 let

Státní symboly

- Státní symboly jsou **zákonem stanovené znaky**, kterými stát označuje svou **svrchovanost**
- Stát se jimi **reprezentuje ve vztahu k jiným státům**
- Stát pomocí nich vyjadřuje:
 - **historický i územní vývoj**
 - **státoprávní uspořádání**
 - **národní identitu**
- Podoba státních symbolů má své **historické opodstatnění**.

Státní symboly ČR

- Podle čl. 14 Ústavy ČR (z. č. 1/1993 Sb.):

*Státními symboly České republiky jsou **velký a malý státní znak, státní barvy, státní vlajka, vlajka prezidenta republiky, státní pečeť a státní hymna.***

Státní symboly a jejich používání upraví zákon.

- Konkrétně jde o **z. č. 3/1993 Sb. o státních symbolech České republiky**
- Třetím zákonem, který upravuje problematiku státních symbolů je **z. č. 352/2001 Sb. o užívání státních symbolů České republiky**

Velký státní znak

Slezsko = černá orlice se stříbrným půlměsícem zakončeným jetelovými trojlístkami a uprostřed s křížkem, se zlatou korunou a červenou zbrojí ve zlatém poli

Morava = stříbrně – červeně šachovaná orlice se zlatou korunou a zlatou zbrojí v modrém poli

Čechy = stříbrný dvouocasý lev ve skoku se zlatou korunou a zlatou zbrojí v červeném poli

- Velký státní znak tvoří **čtvrcený štít**.
- Státní znak obsahuje **znaky všech 3 zemí Českých**.
- Velký státní znak nalezneme **na stěnách řady budov institucí a úřadů**.
- Dále například **na českých bankovkách, policejních uniformách a také na prezidentské standartě**.
- Tento znak se objevuje **již ve 13. století**.

Malý státní znak

- Malý státní znak tvoří červený štít, v němž je dvouocasý lev ve skoku se zlatou korunou a zlatou zbrojí.

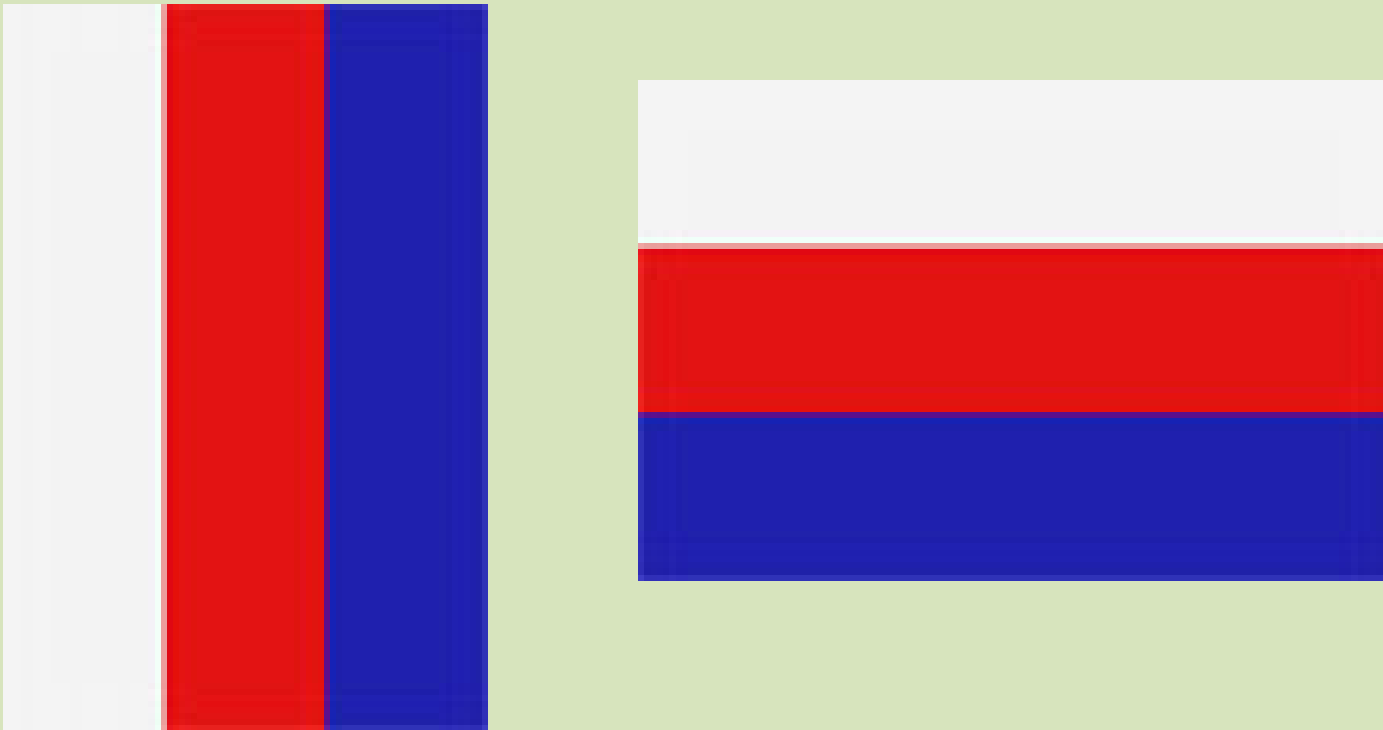

- Malý státní znak vyobrazuje pouze českého lva, jenž **symbolizuje České království a zároveň svazek českých historických zemí** (poprvé doložen roku 1203)
- Znak **pokračuje v tradici** Malého státního znaku Československa.
- Malý státní znak se vyskytuje **na stěnách některých institucí a hlavně na razítkách škol či na důležitých listinách** (např. vysvědčení).

Státní barvy

- Státní barvy jsou bílá, červená a modrá v uvedeném pořadí.

- Lze je rovněž označit za „všeslovanské barvy“

- Tuto trikolóru užilo i Československo odkud pochází **její tradice**.
- Sloužila i jako **vlajka protektorátu Čechy a Morava**.
- **Při vertikálním věšení** se otáčí „doleva“, barvy jsou pak v pořadí bílá, červená a modrá.
- S trikolórou se setkáváme **zřídka** – např. pásky na medailích

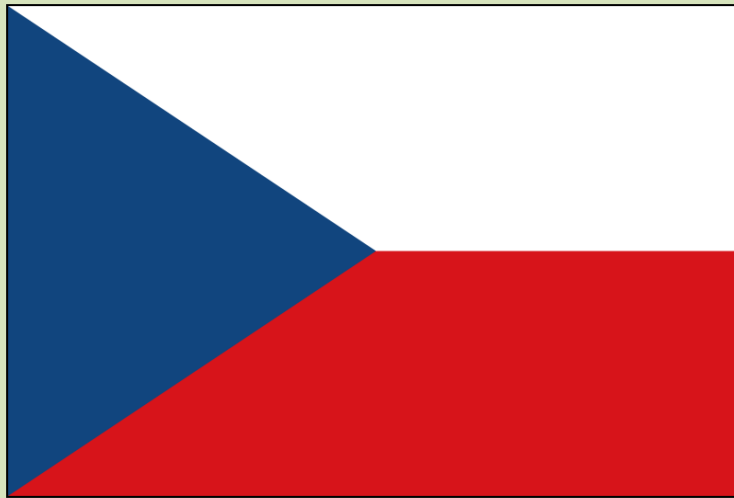
Otázky:

1. Uved'te, které zákony upravují problematiku státních symbolů ČR?
2. Kde se nejčastěji používá velký státní znak?
3. Kdy je poprvé doložen lev jako symbol českého království?
4. Může úřední razítko školy obsahovat velký státní znak?
5. Zjistěte, kde byste se mohli setkat s použitím trikolóry v rámci činnosti zastupitelstva obce?

Státní vlajka

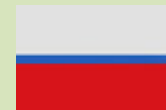
- Státní vlajka se skládá z horního bílého pruhu a dolního červeného pruhu, do nichž je vsunut žerďový modrý klín.

Poměr šířky k délce je 2:3.

- Autorem tohoto návrhu byl státní úředník **Jaroslav Kurs**
- Modrý klín zasahuje **do 1/2 šířky** vlajky. Visí-li vlajka svisle, pak je **bílý pruh z pohledu diváka vlevo**
- Dne **30. 3. 1920** byl přijat první zákon o státních symbolech
- Od **13. 3. 1990 do 31. 12. 1992** (před rozdělením státu) byla státní vlajkou dvojbarevná bíločervená vlajka, která však byla v praxi užívána jen velmi zřídka.
- Od **1.1.1993** je původní Československá vlajka **znovu státní vlajkou ČR**

- V letech **1918-1920** posuzovala odborná komise **množství návrhů vlajky Československa**:

Vlajka prezidenta republiky

- Také prezidentská standarta
- Je bílá, s okrajem skládajícím se z plamének střídavě bílých, červených a modrých. Uprostřed bílého pole je velký státní znak.
- Pod ním je bílý (stříbrný) nápis **PRAVDA VÍTĚZÍ** na červené stuze podložené žlutými (zlatými) lipovými ratolestmi.

- V letech **1920 – 1992** se standarta měnila zejména co do použité **varianty státního znaku**.
- V době protektorátu **chyběl nápis PRAVDA VÍTĚZÍ**
- V letech 1990-92 nápis latinsky **VERITAS VINCIT**
- Standartu můžeme vidět většinou na Pražském hradě, **když se tam prezident republiky nachází**. Dále bývá je připevněna **na kapotě prezidentských limuzín**.

Státní pečeť

- Státní pečeť tvoří velký státní znak podložený lipovými ratolestmi.
- Okolo je vepsán nápis ČESKÁ REPUBLIKA.

- S pečetí se setkáme především na velice speciálních a důležitých obálkách, diplomech a vyznamenáních a to jen v mimořádných případech
- Státní pečeť lze užít k pečetění mezinárodních smluv, na pověřovací listiny diplomatických zástupců
- Vznikla z pečetí Království českého z let 1429-32, vychází ze **středověké tradice**, kdy měl každý panovník svoji vlastní pečeť.

Státní hymna

Státní hymnu tvoří **první sloka** písně Františka Škroupa a Josefa Kajetána Tyla „**Kde domov můj**„.

Kde domov můj,

kde domov můj.

*Voda hučí po lučinách,
bory šumí po skalínách,
v sadě skví se jara květ,
zemský ráj to na pohled!*

*A to je ta krásná země,
země česká, domov můj,
země česká, domov můj!*

- Nynější česká hymna **poprvé zazněla 21. 12. 1834 v divadelní hře Fidlovačka**
 - text napsal Josef Kajetán Tyl
 - hudbu složil František Škroup
- Hymna je často **považována za jeden z nejvyšších**, ne-li za nejvyšší státní symbol.
- **Hymnu lze hrát a zpívat při státních svátcích a při jiných příležitostech, je-li to obvyklé** (např. kulturní, sportovní, společenské).
- Při zpěvu hymny by jsme měli **stát s rukama podél těla** (popř. pravou rukou na srdci).

- **Pravidla použití státních symbolů stanoví zákon č. 352/2001 Sb.**
o užívání státních symbolů České republiky
- Zákon zahrnuje i **sankce**

Otázky:

1. Kdy mohou vyvěšovat státní vlajku fyzické osoby?
2. Jak musí být umístěna vlajka při svislém zavěšení?
3. Jak hodnotí zákon situaci, kdy sportovní fanoušci napíší na vlajku název města?
4. Hrozí fyzické osobě za hrubé znevážení státního symbolu v ČR nějaká sankce?
5. Hrozí právnické osobě za nevyvěšení vlajky v den státního svátku v ČR nějaká sankce?

V prezentaci jsem využil následujících zdrojů:

- DAVID, R., *Politologie*. 5. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2005
- <http://vlast.cz/symboly-ceske-republiky/>
- <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>
- http://cs.wikipedia.org/wiki/St%C3%A1tn%C3%AD_pe%C4%8De%C5%A5_%C4%8Cesk%C3%A9_republiky
- <http://botany.cz/cs/tilia-cordata/>
- http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesk%C3%A9_korunova%C4%8Dn%C3%AD_klenoty
- <http://www.korunovacni-klenoty.cz/cs/uvod.html>
- <http://www.az-kort.cz/az/insignie-starostu-mest-a-obci-se-statnim-znakem-cr/3-88-87-94-58>
- http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Ceskoslovensk%C3%A1_a_%C4%8Desk%C3%A1_vlajka
- <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rady/faq/vlajky.html>
- <http://www.velebny.cz/pecetidla.html#>
- <http://www.novinky.cz/domaci/137847-korunovacni-klenoty-po-peti-letech-opustily-svuj-ukryt.html>
- http://www.designportal.cz/loga-corporate_design/poslanecka-snemovna-logo.html
- <http://www.sberatel.com/diskuse/sberatel/lipove-listy-a-dalsi-otazky-7963>
- <http://www.hasicipraha1.cz/osboru.html>
- <http://www.vysocina-news.cz/clanek/tri-podezrele-bankovky-na-jihlavsku/>